עלון שבועי מבית "בני אמונים"

וכל מאמיניך

בני אמונים
מוסדות בני אמונים
לעילוי נשמת הרה"ח חיים מרדכי בן נתן
ז"ל
מייסד ורב בני אמונים

פרשת ויישב

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפילה בפרשה

רצון יראיו יעשה

"וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי אָבִיו בְּאֶרֶץ כְּנָעַן" (לז א)

"ביקש יעקב לישב בשלוה, קפץ עליו רוגזו של יוסף. צדיקים מבקשים לישב בשלוה אומר הקדוש ברוך הוא: 'לא דיין לצדיקים מה שמתוקן להם לעולם הבא, אלא שמבקשים לישב בשלוה בעולם הזה?!'" (רש"י ע"פ ב"ר פד ג).

לאור דברי רש"י האמורים מתעוררת תמיהה: בתהלים נאמר: "רְצוֹן יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה" (קמה יט), אם כן מדוע לא נענתה בקשת יעקב לישב בשלווה בעולם הזה?

בדרך דרש ביאר **רבי אברהם דוב מאברייטש**: כיון שידע יעקב כי: "ראוי היה... לירד למצרים בשלשלאות של ברזל" (ילקוט שמעוני וישב רמז קמה), על כן ביקש שיזכה "לישב בשלוה", ואכן, קיבל הקדוש ברוך הוא את תפילתו ותחת שירד בשלשלאות של ברזל "קפץ עליו רוגזו של יוסף", וכך זכה לרדת למצרים בכבוד גדול השמור לאביו של מלך.

נמצאו דברי רש"י נקראים בניחותא: "אמר הקדוש ברוך הוא: 'לא דיין לצדיקים מה שמתוקן להם לעולם הבא', אלא (אמלא את רצונם ואוסיף לתת להם גם את מה) שמבקשים לישב בשלוה בעולם הזה!"

'בת עין'

כי לה' המלוכה ומושל בגוים

"הֲמָלֹךְ תִּמְלֹךְ עָלֵינוּ אִם מָשׁוֹל תִּמְשֹׁל בָּנוּ" (לז ח)

מפני מה כפלו האחים בתמיהתם: "הֲמָלֹךְ תִּמְלֹךְ... אִם מָשׁוֹל תִּמְשֹׁל"?

בפירושו למשלי (כז כז) ביאר **הגאון מוילנא**: חלוק הוא ה'מלך' מה'מושל'; 'מלך' הוא מי שהמליכוהו בני עמו עליהם מרצון, ו'מושל' הוא מי שהשליט עצמו בכוח ובגבורה ללא הסכמת העם. שתי בחינות אלו באו לידי ביטוי בחלומו של יוסף הצדיק (לעיל פס' ז): מחד כתיב: "וְהִנֵּה קָמָה אֲלֻמָּתִי וְגַם נִצָּבָה" - מאליה, בבחינת 'מושל', ומאידך כתיב: "וְהִנֵּה תְסֻבֶּינָה אֲלֻמֹּתֵיכֶם וַתִּשְׁתַּחֲוֶיןָ לַאֲלֻמָּתִי" - מרצונן, בבחינת 'מלך'. לפיכך השתמשו אחיו בתגובתם בשתי הלשונות: "הֲמָלֹךְ תִּמְלֹךְ עָלֵינוּ אִם מָשׁוֹל תִּמְשֹׁל בָּנוּ".

על פי יסוד זה המשיך הגר"א וביאר את הסיבה שאנו נוהגים להוסיף בתפילת שחרית, לאחר שירת 'אז ישיר', את הפסוקים: "כִּי לַה' הַמְּלוּכָה וּמֹשֵׁל בַּגּוֹיִם" (תהלים כב כט), "וְעָלוּ מוֹשִׁעִים בְּהַר צִיּוֹן לִשְׁפֹּט אֶת הַר עֵשָׂו וְהָיְתָה לַה' הַמְּלוּכָה" (עובדיה א כא); בזמן הזה אנו מקבלים את מלכות ה' מרצוננו ואילו על הגויים מושל הוא בכוח, אך לעתיד לבוא כשיקבלו כל יושבי תבל את עול מלכותו, אזי "וְהָיְתָה לַה' הַמְּלוּכָה" - תינשא מלכותו על כל העולם.

על אחי אנכי מבקש

"וַיִּשְׁאֲלֻהוּ הָאִישׁ לֵאמֹר מָה תְּבַקֵּשׁ; וַיֹּאמֶר אֶת אַחַי אָנֹכִי מְבַקֵּשׁ" (לז טו-טז)

פירש **רבי יעקב בן רבי אלימלך מליז'ענסק**: "וַיִּשְׁאֲלֻהוּ הָאִישׁ לֵאמֹר מָה תְּבַקֵּשׁ" - אם ישאלך אדם מהי התפילה הראויה ביותר לפני ה', "וַיֹּאמֶר אֶת אַחַי אָנֹכִי מְבַקֵּשׁ" - השב לו כי הטוב ביותר הוא להתפלל על אחינו בני ישראל הנתונים בצרה ובשביה.

'בית יעקב' (אנובסקי) עמ' צח

ברכת המזון קצרה

"וְעַתָּה לְכוּ וְנַהַרְגֵהוּ וְנַשְׁלִכֵהוּ בְּאַחַד הַבֹּרוֹת" (לז כ)

בספרו 'מדרש יהונתן' הביא **רבנו יהונתן איבשיץ** בשם 'מדרש פליאה': "ועתה לכו ונהרגהו, וְנִקַּצֵּר בברכת המזון", והדברים טעונים ביאור.

כדי לבאר זאת הביא רבי יהונתן את דברי הגמרא (ברכות מח ב): "משה תקן לישראל ברכת הזן... יהושע תקן להם ברכת הארץ", וביאר: אילו היה יוסף נהרג כעצת אחיו, לא היה נולד יהושע (שנמנה על בני שבט אפרים), וממילא משה היה מכניס את בני ישראל לארץ ובונה להם את בית המקדש. מתוך כך לא היה נחרב בית המקדש לעולם, שהרי אמרו חכמים (סוטה ט א) כי אין אויבים שולטים במעשי ידיו של משה.

נמצא שאילו היה יוסף נהרג לא היה יהושע מתקן את 'ברכת הארץ', ואף ברכת 'הטוב והמטיב' שנתקנה בעקבות החורבן (ראה ברכות שם) לא הייתה נתקנת. ועל כן אמרו אחי יוסף: "לכו ונהרגהו ונקצר בברכת המזון".

הגידו נא לי: 'אמן'

"וַיֹּאמֶר אֶת אַחַי אָנֹכִי מְבַקֵּשׁ הַגִּידָה נָּא לִי" (לז טז)

כתב **הרמ"ע מפאנו** ('עשרה מאמרות' מאמר חיקור דין ח"ב טו): "מה טוב שיהיו אצל כל אדם שני רעים חברים מקשיבים ועונים אמן אחר ברכותיו". רמז לדברים ניתן לדרוש מהכתוב שלפנינו: "וַיֹּאמֶר" - בטרם אברך ברכה, "אֶת אַחַי אָנֹכִי מְבַקֵּשׁ: הַגִּידָה נָּא לִי" - 'נא לי' בגימטרייה 'אמן'.

'בצל יהודה'

החטא פוגם בייחוד 'אמן'

"וַיִּמְאֵן" (לט ח)

כפי שדרשו חכמים (ביצה טז א) את המילה "וַיְנַפֵּשׁ" (שמות לא יז), 'וי אבדה נפש', אף כאן נוכל לדרוש: 'וימאן' - 'וי אמן'; וזאת אשר אמר יוסף: אם אכשל בחטא חלילה, הלוא אפגום בייחוד השמות הקדושים שנרמזו בתיבת 'אמן'.

'אבן שלמה'

'המוציא' ולא 'מוציא'

"מַה בֶּצַע כִּי נַהֲרֹג אֶת אָחִינוּ וְכִסִּינוּ אֶת דָּמוֹ" (לז כו)

בספרי המפרשים הובא לשון 'מדרש פליאה' (וכעין זה הובא במדרש תנחומא עקב ו): "אם נהרוג את אחינו, איך נברך המוציא?", וכך יש לפרש זאת:

בתוספות (ברכות לט א ד"ה והלכתא) הובא בשם הירושלמי שהטעם שתיקנו לברך 'המוציא' ולא 'מוציא', הוא כדי שלא יבליע המברך את האות מ"ם ('הָעוֹלָמוֹצִיא'), וכך אמר יהודה לאחיו: "אם על נפש מישראל אינכם חסים, אינכם צריכים לחשוש מהבלעת אות אחת בברכה, ומוטב כי תברכו 'מוציא' בלא ה"א ולא תהרגוהו".

'גירסא דינקותא'

ברכת 'שהחיינו' על מנעלים

"וַיַּמְכְּרוּ אֶת יוֹסֵף לַיִּשְׁמְעֵאלִים בְּעֶשְׂרִים כָּסֶף" (לז כח)

ב'פרקי דרבי אליעזר' (פל"ח) הובא, שמן הדמים שקיבלו האחים תמורת מכירת יוסף נטל כל אחד מהם שני דינרי כסף כדי לרכוש לעצמו מנעלים, ועל כך קובל הנביא בהפטרת השבוע: "עַל מִכְרָם בַּכֶּסֶף צַדִּיק וְאֶבְיוֹן בַּעֲבוּר נַעֲלָיִם" (עמוס ב ו).

ביאר **רבי חיים סג"ל הורביץ** בספרו 'מים חיים שני': בגמרא (ב"ק צד א) דרשו מן הכתוב בתהלים (י ג): "וּבֹצֵעַ בֵּרַךְ נִאֵץ ה'", שהמברך על חפץ גנוב "אין זה מברך אלא מנאץ", לפיכך בחרו האחים לרכוש בכסף שהרוויחו תמורת מכירת יוסף דווקא נעליים מפני שלא מברכים עליהן 'שהחיינו' (כמבואר בשו"ע או"ח רכג ו), ולא כלי או בגד שיש לברך עליו 'שהחיינו' או דבר מאכל שמברכים עליו ברכת הנהנין.

אין להסיח דעת מחסדי ה'

"וַיְהִי ה' אֶת יוֹסֵף וַיְהִי אִישׁ מַצְלִיחַ" (לט ב)

פירש **רבי שמחה בונים סופר** רבה של פרשבורג: בנוהג שבעולם, בעת שזורחת שמש ההצלחה על האדם, שוכח הוא את צורו וקונו באומרו: "כֹּחִי וְעֹצֶם יָדִי עָשָׂה לִי אֶת הַחַיִל הַזֶּה". לא כן נהג יוסף; אף כאשר זכה והפך "אִישׁ מַצְלִיחַ", בכל זאת: "וַיְהִי ה' אֶת יוֹסֵף" - שם שמים היה שגור על פיו, ודעתו לא הוסחה לרגע מההכרה כי ה' הוא הנותן לו כוח לעשות חיל.

על דרך זו ביאר מרן ה'חפץ חיים' את הסיבה שאנו כופלים ומבקשים בברכת החודש: "ותתן לנו... חיים שיש בהם **יראת שמים**... חיים של עושר וכבוד... חיים שתהא בנו אהבת תורה **ויראת שמים**", לאחר שהקדמנו לבקש על "יראת שמים", המשכנו לבקש 'עושר וכבוד', ולפיכך ראוי לנו לשוב ולבקש על "יראת שמים', כדי שלא יתקיים בנו מקרא שכתוב (דברים לב טו): "וַיִּשְׁמַן יְשֻׁרוּן וַיִּבְעָט... וַיִּטֹּשׁ אֱלוֹהַּ עָשָׂהוּ".

כאותו מעשה שאירע בפרנקפורט: **רבי הלל ליכטנשטיין מקולמיא** תלמיד ה'חתם סופר', הוזמן כאורח כבוד לביתו של הברון הצדיק רבי שמעון רוטשילד. במהלך הביקור הציג הברון בפני רבי הלל את אחוזתו המפוארת, תוך שהוא מבקש ממנו שיוכיחנו אם רואה בו דבר מה שאינו כשורה. משסיים רבי הלל את סיורו פנה לעבר הברון ואמר לו בשנינות: "עברתי על פני ביתך וראיתי כי כל חוקי התורה נשמרים בו ללא מתום, מלבד פסוק אחד: 'וַיִּשְׁמַן יְשֻׁרוּן וַיִּבְעָט...'".

'שערי שמחה'; 'ליקוטי צבי'

יוסף התפלל שישכחוהו

"וְלֹא זָכַר שַׂר הַמַּשְׁקִים אֶת יוֹסֵף וַיִּשְׁכָּחֵהוּ" (מ כג)

בביאור כפל הלשון: "וְלֹא זָכַר... וַיִּשְׁכָּחֵהוּ" דרש **רבי ישראל מטשורטקוב**:

אחר ששגה יוסף וביקש משר המשקים שיזכרנו (ראה רש"י), התחרט מיד על שבטח באדם ולא השליך על ה' יהבו, ועל כן מיהר לבקש מה' שישכח הלה את בקשתו. תפילתו זו אכן התקבלה, ועל כך העיד הכתוב: "וְלֹא זָכַר שַׂר הַמַּשְׁקִים אֶת יוֹסֵף", מדוע? משום שביקש: "וַיִּשְׁכָּחֵהוּ".

'שמח ישראל' [טשורטקוב] עמ' קמב

תענה אמוניים — הארות בסדר התפילה

תפילת 'על הנסים'

מי תיקן את תפילת 'על הנסים'

כתב ה'ארחות חיים' (לר"א מלוניל חנוכה כב) שיוחנן כהן גדול הוא שתיקן את תפילת 'על הנסים' של חנוכה, ונרמז שמו במניין קכ"ד תיבותיה שהן כמניין 'יוחנן'. אף ב'ספר הרוקח' (סי' רכה) הביא כי את תפילת 'על הנסים' חיבר יוחנן הכהן הגדול, אך לדעתו יש בתפילה זו קכ"ה תיבות כמניין 'כהנים', שכן יוחנן הכהן בענוותנותו בחר להעלים את שמו ולהוסיף על מניין 'יוחנן' תיבה אחת נוספת כמניין 'כהנים' כדי לציין שבאמצעותם אירע הנס.

(יש לציין כי נוסח 'על הנסים' שבידינו מונה ק"ח תיבות בלבד, אך בסידורי הרוקח, רס"ג, רב עמרם ועוד הובא נוסח ארוך יותר מהנוסח שלפנינו, בתוספת התיבות: "כשם שעשית להם נס וגבורות בימים ההם ובזמן הזה, כן עשה עמנו ה' אלוקינו פלא ונסים בעת הזאת". וראה עוד בסידור היעב"ץ וב'בני יששכר' מאמרי כסלו, טבת ומאמר ד אות ב שביארו את הנוסח שלפנינו בדרך רמז).

מיהו 'יוחנן' המוזכר ב'על הנסים'?

בהקדמתו לפירוש המשניות כתב הרמב"ם כי יוחנן כהן גדול שבסוף ימיו נהיה צדוקי (ברכות כט א) הוא יוחנן המוזכר בתפילת 'על הנסים' בחנוכה (וראה ב'סדר הדורות' ג"א תרמ"ב-תרמ"ז שהביא בעניין שיטה אחרת).

בספר 'בוצינא דנהורא' (חנוכה) הביא בשם הרה"ק רבי ברוך ממז'בוז' שהקשה, הכיצד ייתכן שאנו מזכירים את יוחנן בין החשמונאים הצדיקים בסיפור הנס, הלוא בסוף ימיו נהיה צדוקי?

ותירץ: כאשר חלילה עבר אדם עבֵרה ומבקש לשוב בתשובה, אין תשובתו שלֵמה אלא כאשר יבוא לפניו שנית אותו מעשה שנכשל בו ויעמוד בניסיון ולא ייכשל בו (ראה יומא פו ב). מעתה, יוחנן הכהן הגדול נעשה צדוקי כאשר דרש את הפסוק שנאמר בעבודת יום הכיפורים (ויקרא טז ב): "כִּי בֶּעָנָן אֵרָאֶה עַל הַכַּפֹּרֶת", כדרשת הצדוקים שיש להכניס לקודש הקודשים אש מבחוץ, ותיקן את חטאו כשהחשמונאים שיצאו מזרעו הדליקו את נרות החנוכה מן השמן הטהור שנמצא בתוך העזרה והיה חתום בחותמו, חותם יוחנן כהן גדול (ראה 'כלבו').

עניין זה נרמז בדברי המשנה (שבת כא ב) על גמל שהיה טעון פשתן ונדלק הפשתן מנר שהיה בתוך החנות והדליק את הבית שמעליו: "אם הניח חנוני את נרו מבחוץ חייב", 'חנוני' אותיות 'יוחנן'. כאן נרמז שיוחנן התחייב בחטאו שהביא אש מבחוץ, אך מוסיפה המשנה: "רבי יהודה אומר: בנר חנוכה פטור" - רמזה המשנה כי באמצעות תקנת נר חנוכה נעשה תיקון לחטאו של רבי יוחנן ונפטר מן הדין.

מפני מה אנו מודים על המלחמות?

רבים תמהו מדוע אנו בתפילת 'על הנסים': "ועל המלחמות שעשית לאבותינו", וכי תאבי מלחמה ואוהבי מדון אנו? ובפרט שהתברכנו (ויקרא כו ו): "וְחֶרֶב לֹא תַעֲבֹר בְּאַרְצְכֶם" ואמרו חז"ל (תענית כב א): "אפילו חרב של שלום"?

כמה תשובות נאמרו בדבר:

א. בדרשות ה'חתם סופר' (לחנוכה) תירץ זאת על פי לשון הפסוק (תהלים קיח כא): "אוֹדְךָ כִּי עֲנִיתָנִי וַתְּהִי לִי לִישׁוּעָה", שממנו נוכל ללמוד כי על הישועה עצמה אין צורך להודות כל כך, שהרי הקדוש ברוך הוא טוב ומיטיב וכל רצונו הוא להיטיב עם בריותיו. אלא שבמציאות הנהגת העולם אין ראוי האדם לקבל טובה בטרם יתייסר תחילה בייסורים. כפי שהיה בגלות מצרים שאחריה זכו ישראל לקבל את התורה, ובימי בית שני שבשל צרות היוונים זכו היהודים למנוחה, ואף לעתיד לבוא נזכה לגאולה השלמה בזכות ייסורי הגלות. על כן עיקר השבח בפסוק הוא על "כִּי עֲנִיתָנִי", וכך גם כאן עלינו להודות דווקא על המלחמות שדווקא הן אלו שגרמו את הנֵס.

ב. בשיחה שמסר בעת מסיבת החנוכה השיב על כך הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן, מייסד ישיבת פוניבז': המלחמה ביוונים הייתה מלחמה רוחנית. מלחמה זו עדיין לא פסקה, לצערנו, והניצחון בה יבוא רק בביאת המשיח במהרה בימינו. בינתיים עלינו להודות 'על המלחמות', היינו על עצם העובדה שאנו נלחמים ואיננו 'מרימים ידיים' בייאוש, שאלמלא היינו ממשיכים להילחם הרי שמצבנו הרוחני היה מדרדר מדחי אל דחי.

כמשל לכך סיפר הרב מפוניבז': מעשה בעשיר גדול שהוזמן לצפות בתרגיל שערכה אחת מהיחידות המובחרות בצבא. הביט העשיר בחיילים הנאלצים לצלוח תעלות מים, לקפוץ מעל גדרות, לזחול מתחת חוטי תיל דוקרניים ולטפס על גבעות תלולות. כיוון שנכמרו רחמיו על החיילים המותשים ניגש למפקד והציע לו לשכור במיוחד דחפור שיְיַשר את שטח האימונים, יסלק מכשולים ויסתום את הבורות המסוכנים...

חייך המפקד לעומתו ואמר: "ידידי, עד שאתה מוכן לשלם על תיקון המכשולים, שלם על ההוצאות הכבדות שהיו כרוכות בהעמדתם... הרי מטרתנו אינה להקל על חיי החיילים, כי אם לחנכם ולחשלם כדי שיוכלו להתמודד עם כל קושי ולנצח כל מכשול" ('שלמי משה' ח"ג עמ' רמה).

ג. רבי חיים זייצ'יק זצ"ל מתלמידי נובהרדוק ביאר, כי בהזכרת 'על המלחמות' אנו מודים על עצם המלחמה שעברה עלינו בשלום. בתולדות עם ישראל רשומות מלחמות רבות שבהן נפלו חללים רבים, אולם כאן אנו מודים על אותן מלחמות שנָבוּ ממנו פחד בלבד, אך לא נפלו בהן קרבנות. כפי שאירע במלחמת היוונים ובמלחמת מרדכי ואסתר ('ואני תפילה' ח"ד עמ' מז).

מעשה אמוניים — סיפור שבועי על אמן ותפילה

'שעשה נסים' בתעלת לְמַאנְש

נר שלישי של חנוכה. שנת תשל"ה. האדמו"ר רבי יצחק מבוהוש שנכנס לאחר תפילת שחרית לבית מדרשו, הופתע לראות את חסידיו המסבים סביב שולחנות ערוכים בפאר והדר, ל'קידושא רבא' שנערך בעיצומו של יום חול.

התעניין הרבי לפשר העניין, והחסידים הפנוהו לעבר הגביר רבי מרדכי קליימן מצירין, ששהה באותם ימים בארץ הקודש לרגל עסקיו. רבי מרדכי ישב בראש השולחן, בקבוק יין יקר לצִדו וסביבו ערוכים מגשים עמוסים בכל מטעמי תבל ובמיני תרגימא ומרקחת בשפע עצום.

"לשמחה מה זו עושה?", התעניין הרבי, והחסיד השיב כי עושה זאת כהודאה על סיפור הצלה מופלא שאירע לו ביום השלישי של חנוכה, לפני שתים עשרה שנה בדיוק. בדרך כלל עורך הוא את ה'קידוש' בבית הכנסת הסמוך למקום מגוריו, אולם עתה לרגל שהותו בארץ הקודש בחר לעשות זאת בבית מדרשו של הרבי מבוהוש.

הרבי הוסיף להתעניין בפרטי הסיפור, ורבי מרדכי נעתר והחל לספר:

"באותה תקופה שאירע עמי הנס התגוררתי בלונדון הבירה. עסקיי שהיו פזורים על פני יבשת אירופה כולה אילצו אותי לחצות במעבורת את תעלת למאנש המתוחה בין האי הבריטי לצרפת ושאר מדינות אירופה פעמים רבות.

בדרך כלל מימי התעלה רגועים ושלווים, אך מפעם לפעם קורה והמים מתגעשים במפתיע ומזנקים בגלים לגובה אדיר, עד שנדמה כאילו התעלה הצרה הופכת לאוקיינוס סוער.

בשעת אחר הצהרים מוקדמת של ערב יום שלישי של חנוכה ירדתי מהרכבת שהובילתני מפריז לתחנה הסמוכה לתעלה. התכוונתי לחצותה כדרכי באמצעות אחת המעבורות העומדות לרשות הציבור, אלא שמיד עם ירידתי מהרכבת הבנתי כי העניין הפך לסבוך מאי פעם.

הרוחות העזות שנשבו על החוף בישרו כי סופה קשה מתחוללת באזור, עובדה שהפכה את חציית התעלה למסוכנת. בעלי המעבורות שבדרך כלל חיזרו אחר נוסעים לא אבו להסתכן וביכרו להמתין עד יעבור זעם.

אף מאות הנוסעים שהמתינו על שפת התעלה הבינו כי מוטב להם להמתין בסבלנות עד שתשכך הסערה. אולם כמה עשרות נוסעים שלא יכלו לדחות את נסיעתם, ביניהם אני ויהודי נוסף שביקשנו להספיק לשוב לביתנו בשעה שעדיין נוכל להדליק בה את נרות החנוכה, בחרנו להתיז ולהסתכן בנסיעה על מעבורת שבעליה דרשו מאתנו סכום מפולפל.

בשל הסופה העזה קיבלנו פקודה נחרצת מרב החובל, להסתגר בבטן המעבורת ולא לצאת לסיפון כלל. וכך נחבאנו באולם הנוסעים הפנימי, והמעבורת הפליגה לדרכה.

כמחצית השעה לאחר תחילת ההפלגה הצלחנו להבין כי הסיכון שנטלנו על עצמנו היה מוגזם, וככל שנקפו הדקות הבנו כי המצב הופך מאיים וקריטי יותר ויותר. הסערה, כפי הנראה, התחזקה והתעצמה, והמעבורת הקטנה החלה להיטלטל מצד לצד בעוצמה רבה. אחזנו בכיסאות בכל כוחנו תוך שאנו צופים מבעד לחלונות באנשי הצוות המאבדים אט אט את שלוותם.

כיוון שהיינו סגורים באולם הנוסעים לא יכולנו ליצור עמם קשר כדי להבין את חומרת המצב, עובדה שהגדילה את חרדתנו ביתר שאת. יכולנו רק להסיק מהחשכה הסמיכה ששרתה בחוץ כי זמן רב חלף מאז עלינו על המעבורת, וכי היינו אמורים להגיע ליעדנו לפני זמן רב.

אחד הנוסעים שהעז להסתנן אל הסיפון המוצף שב עד מהרה כשכולו אפוף חרדה. המלחים הסבירו לו כי המצפן שאמור היה להורות להם את הדרך ליעד נשבר ויצא מכלל פעולה, על כן המעבורת סובבת סביב עצמה מבלי יכולת להיחלץ מעין הסערה. מלבד זאת הם סיפרו לו כי הצליחו לקלוט קריאת עזרה ממעבורת שהגיעה מהכיוון הנגדי, שנוסעיה בישרו כי כמה מאנשיה הוטלו מהסיפון אל הים ועקבותיהם אבדו.

כולנו שקענו בהרהורים קודרים, אלא שאז קם היהודי שישב לצִדי והחל לקרוא בקול: 'בטחו באלוקים והוא יעזור! חג החנוכה היום, ובטוחים אנו כי מי שעשה לאבותינו נסים יוסיף לחולל נסים אף עמנו, ויוציאנו מאפֵלה לאורה'.

תוך כדי דיבור שלף היהודי מאמתחתו ארבעה נרות דקיקים, הדביקם על אחד הכיסאות ומול עיניהם הנדהמות של הנוסעים החל לברך בכוונה ובדבֵקוּת את ברכת 'להדליק נר של חנוכה'. בברכת 'שעשה נסים' נשבר קולו. הוא החל לאומרה בבכיות ובתחנונים, עד שאף הנוסעים הלא יהודיים ששהו לצִדנו הזילו דמעות מעיניהם.

משסיים להדליק את הנרות פרץ היהודי בשירת 'מעוז צור'. בשלב זה הצטרפתי אליו והחילותי אף אני לזמר עמו בדבקות תוך שאני שוכח מכל הסובב אותי. סיימנו לשיר, ומיד הוציא היהודי מכיסו ספר תהלים והחל לומר עמי יחד פסוק בפסוק. מזווית העין הבחנתי בנוסעים המביטים בנו בהשתוממות. ביניהם היה כומר קתולי שהביע בקול את התפעלותו מהעובדה כי שני יהודים בודדים מסוגלים להתעלות מצוקתם ולהשליך יהבם על בורא העולם שיצילם.

יכול היה המצב להימשך כך זמן רב, אלמלא נפתחה לפתע הדלת, ובפתח נראה רב החובל. הרמנו את עינינו הדומעות מספר התהלים והפנינו את מבטנו לעברו בתקווה. שמחנו מאוד לגלות חיוך יגע על פניו.

'אני מרגיש כי הסכנה כבר מאחורינו', אמר בסיפוק, 'הסערה נרגעה וכעת עלינו לקוות כי נצליח למצוא את דרכנו במהרה אל העיר האנגלית 'דובר' שאליה פנינו מועדות'.

מעודדים מהבשורה הטובה המשכנו לקרוא פרקי תהלים בהתלהבות, ועד מהרה התפרץ שוב רב החובל כשהוא קורא: 'תודה לאלוקים, אורותיה של דובר נראים מרחוק. אנו בדרכנו אל היעד'.

אין לתאר את השמחה והצהלה שאפפונו באותם רגעים. את המתח שבו היינו שרויים פרקנו יחד בריקוד שעד מהרה סחף עמו את מרבית הנוסעים, ואחריהם את אנשי הצוות שחשו למקום לשמע קולות השמחה.

עם הגיענו לדובר כבר המתינו לנו צוותי רפואה שחרדו לגורלנו. ירדנו מהספינה כשחלקנו חבולים מהטלטלות העזות, אך כולנו חיים וקיימים. הכומר שצעד בראש לא חדל מלהצביע לעבר ידידי באומרו: 'היהודי הזה הציל את כולנו!'.

רק כאשר ישבנו ברכבת העושה את דרכה ללונדון הצלחנו להעביר במוחנו את ההתרחשויות המופלאות. הרגשנו כי נס גדול נעשה לנו ולא היה לנו כל ספק כי התפילות פעלו את פעולתן.

לכשעצמי נדרתי באותו מעמד לחגוג את נס הצלתי ביום שלישי של חנוכה כל ימי חיי ולתת בו שבח והודיה בקהל רבים על הנס הגדול שאירע לי".

'מעשה הגדולים' כי תשא יט

עיצוב shay

וכאשר תקום מן הספר, תחפש באשר למדת אם יש בו דבר אשר תוכל לקימו. (אגרת הרמב"ן)

"בני אמונים" ת.ד. 102 בני ברק | פקס. 08-9746102 | מייל. 9139191@gmail.com | ניתן לקבל עלון זה במייל מידי שבוע